כג: היה נוטל פרק שלישי סוטה

עין משפט נר מצוה

נה א מיי' פ"ה מהל' טומאת צרעת הלכה ח:

ב (מיי' פ"ב מהל' אבל הל"ו, ופ"ג הל' יא טוש"ע יו"ד סי' שפג סעי' ג):

נו ג מיי' פ"ב מהל' נזירות הלכה יג:

נז ד מיי' שם פ"ח הלכה טו:

א ה מיי' פ"ב מהלכות סוטה הלכה ג:

ב ו מיי' שם הלכה ז והלכה ט:

תוספות שאנץ

ה"ג ואפי' רבנן לא פליגי עליה אלא במנחת חוטא דבת הקרבה היא דמקשינן חובתו לנדבתו דלא בעיא קמיצה אבל הא דלאו בת הקרבה היא דלמא כתר דידה. אולי ושירים גמורין נינהו אפי' רבנן מודו דמתפוררן אבית הדשן ליה. ה"ג א"כ מה ת"ל איש לענין שלמטה לא למעוטי מטומאה האמורה בפסוק זה בא למעוטי אלא מענין האמור בפסוק שלאחריו דכתיב ביה פרישה ופרימה דליכא למימר דרענין שלמעלה קאמר דדוקא האיש נחלט ואין האשה נחלטת [ה] דהא אינה פורעת ופורמת. אותו בלא כסותו ולא אותה בלא כסותה. וא"ת לרבנן דר' יהודה דלעיל דאמרי אין האשה נקלת עורמה משום דחיישינן להדהור ובעי נמי ברור לה מיתה יפה [ו] ותיפוק לי מהאי קרא. וי"ל דאי מההיא אשה בין בכסותה בין שלא בכסותה קס"ל רב נחמן דאמר קרא ואהבת לרעך כמוך. אבל ר' יהודה דאמר לעיל דאין מכסין אותה אלא שני פרקים משום דצערא דגופה עדיף טפי (ולית ליה) [וא"ת אמ' לית ליה] הך דרשא דהכא הא אותה בכסותה. וי"ל דאה"נ דלית ליה א"נ אית ליה וסבירא ליה דקרא לא אתא אלא שיכסו אותה שני פרקים אבל יותר לא משום צערא דגופה עדיף טפי ורדצה לומר הא אותה בכסותה בשני פרקים שמכסין אותה: בגנבתו ולא בגנבתה כו'. ואע"ג דדרש' מהאי קרא בגנבתו ולא בכפלו בגנבתו ולא בזמנו (שאם הודה לא ישלם פי' שנים ממה שהודם) בגנבתו גנבה אחת ולא ב' גנבות י"ל דכולהו הני דרשות

ש"מ: **סליק פרקא דרך שלישי ארוסה**

ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה שהיא נרמה לאסור עצמה שנסתרה אחר קנוי פרשב"ם. ואפי' למאן דלית ליה דרב המונא דאמר ושומרת יבם שזיקתה אסורה ליבמה מ"מ נהי דהוי מותרת לו. אי לא בעי לאינסובי משום שהיא זונה תפסיד כתובתה ביון שזיקתה. מיהו אומר י"י דהלכה [ז] דאריסה זו שזיקתה נאסרה בביאה זו על בעלה והך כר' עקיבא דמשוי חייבי לאוין כעורה. אלמנה לכהן גדול לא שותות ולא נוטלות כתובה דאע"ג דשאר אלמנה לכהן גדול לא קנסה רבנן ואית לה כתובה כדאיתא בפ' אלמנה ניזונות זו אין לה כתובה שסתירתה גרמה לה ליאסר עליו ואפי' ראויה לו הלכך לאו בת כתובה היא דלא עדיפא מכשרה ל"ה ולא שותות דלא נאמרו בפרשה אלא בראויה לקיימה והכי חני בספרי כי תששה אשתו כראויה לאישות הכתוב מדבר פרט לאלמנה לכהן גדול וא"ת אמאי לא תאני כולהו בחד בבא וי"ל דאריסה ושומרת יבם נפקא לן [מקרא אחרינא דכתיב] תחת אישה ביושבת תחתיו הכתוב מדבר וא"ת תיפוק לי שאינה שוחה משום דכתיב ונקה האיש מעון וזה אינו מנוקה מעון כיון שנשא אשה שאינה ראויה לו. וי"ל דחשבי' לין מנוקה מעון דאין העון בא אחר הקינוי והוו המים בודקין אשתו אי לאו שעמא דלעיל וא"ת אמאי לא פליגי ב"ש וב"ה גבי ארוסה ושומרת יבם כמו דפליגי בסמוך גבי מתו בעליהן עד שלא שתו והוו להו לב"ש לומר דנוטלות כתובה וי"ל שאני ארוסה ושומרת יבם דכ"ע מודו דאין להם כתובה משנסתרה ולא תיזהר מליסתר והיא נתנה אצבעה בין שניה ולכך אין לה כתובה אבל מתו בעליהן אין יודעות שלא יהיו בעליהן לבודקן משנסתרו ולא סמכי אדעתיהו שימותו בעליהן והן נזהרות ביותר מליסתר לפי' קאמר ב"ש דנוטלות כתובה ועוד וי"ל דשאני התם גבי מתו בעליהן השוכות עוברות על דת כיון שיכולין בעליהן לבדקן אבל

ה) נשון זה ל"ש דהא כהדיא תמרינן דנפ"ל מקרא דאשה נמי נחלטת ותולי דע"ש הוא ל"ל דהא והכרוא כתיב. כו' ר"ל כמו לאיתא בפנהדרין דף מה וע"ש ברש"י ד"ה להרהורא ובתוס' שם ד"ה הא. ו) נראה דל"ל דהלכה דשומרת יבם שזיקתה דנאסרת על היבם ואין כו'.

מסורת הש"ס

נה א) [ברכות ח: ערכין ג.], ב) מיר כח:, ד) [שם ל.], ה) [נהדרין מו., ו) יבמות נח. קידושין מז., ז) [דברים כב], ח) [נקמן כד.], ט) [לעיל יח:], י) [מגילה יח:], יא) [שם ל.], יב) [שייך לעמוד ה' בתמצה], יג) [ג"ז שייך לע"ז בתמצה], יד) [קידושין טו.], טו) [לעיל יח:], טז) [לעיל כמ:], יז) [מגילה יח:], יח) [ברכות ל:], יט) [שם ל.], כ) [ברכות ח: ערכין ג.], כא) מיר כח:, כב) [שם ל.], כג) [נהדרין מו., כד) [יבמות נח. קידושין מז., כה) [דברים כב], כו) [נקמן כד.], כז) [לעיל יח:], כח) [מגילה יח:], כט) [לעיל יח:], ל) [שייך לעמוד ה' בתמצה], לא) [ג"ז שייך לע"ז בתמצה], לב) [קידושין טו.], לג) [לעיל יח:],

תורה אור השלם

1. וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל:
ויקרא ו טז
2. ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי מקדשו: ויקרא כא טו
3. ויאמר יי אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו:
ויקרא כא א
4. כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדרתיכם מאשי יי כל אשר יגע בהם יקדש:
ויקרא ו יא
5. איש צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו הכהן בראשו נגעו:
ויקרא יג מד
6. והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא ויקרא יג מה
7. ואמר אבי הנער אל הזקנים את בתי נתתי לאיש הזה לאשה וישנאה: דברים כב טו
8. וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים:
שמות כא ז
9. הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה: ויקרא כד יד
10. והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו:
דברים יז ה
11. וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותליתו אתו על עץ:
דברים כא כב
12. אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנבתו: שמות כב ב
13. ואת תורת הנקאת אשר תשטה אשתו תחת אישה וטמאה:
במדבר ה כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג וכו' ופורס כו' פי' מה ת"ל: (ב) ר"ה ורגמו אותו מאו אותו אלימא וכו' ולא בכפלו: (ג) רש"י ד"ה ולא נוטלות וכו' ושומרת יבם:

מוסף רש"י

כשהוא אומר והצרוע. משמע נרוע אחרינא לרבות את כולה נרוע אחרינא נרבות בגדיו. מה מה כולה (ערכין ג.). מה ת"ל איש לענין שלמטה. דמשמע איש ולא אשה, ולאו אטומאה ישמעינן קאי, דהתם אפילו אשה, אלא לקרא דלמעלה קאי דמשמעתי כפרישה ופרימה (שם) שפרישה ופרימה כתובה בלאחריה ליתה לך איש פורע ופורס (כריתות ח.). הלכה היא בגזיר. שקולים מזיר ולא כולה (נזיר כח:). הלכה היא בגזיר. שהכן מגלח ואין לנו ללמוד הימנו, אלא מה שמקורות הוא כיתיו כן ולא כת (שם ל.). הדרן עלך היה נוטל לא שותות. אם נסתרו דבעינן תחת אישה (קדושין כז. יבמות נח.). ולא נוטלות כתובה. אם קינא לה ונסתרה, שהיא נרמה לאסור עליו עצמה (שם).

כהן ולא כהנת. ירושלמי ר' אבהו בעי קמיה ר"ל והכתיב (ויקרא כב) והכהן כי יקנה נפש קנין כספו מעתה כהן ולא כהנת מ"ל והכהן המשיח תחתיו מבניו אם שבנו עומד תחתיו ילמה זו שאין בנה עומד תחתיה ה"ה דכפרק הזרוע (חולין דף קלב.) הוה מלי לשנויי נמי הכי ונתן לכהן הזרוע דלא אמר לכהן ולא לכהנת אלא אפילו לכהנת דהכא טעמא משום דכתיב והכהן המשיח תחתיו מבניו אבל התם דמי ליה משום דלהכהן ובניו כתיב בפרשת מנחה אי נמי משום דהתם הוי מיעוטא אחר מיעוטא: [ו]**מה** בין **איש לאשה.** בתוספתא (פ"ב) קא תסיב עובר על מצות עשה שהזמן גרמה מה שאין כן באשה האיש עובר על כל תקיף ועל כל תשמיש ועל כל תעמא למתיס מה שאין כן באשה האיש גדון בכן סורר ומורה ונעבוד ומסקר ואין האשה נעטפת ומספרת האיש נמכר ונשנה ואין האשה נמכרת ונשנית האיש נלעג ונמכר לעבד עברי וקונה לעבד עברי ואין האשה נלעגת ונמכרת וקונה ולא קתני התם כל הני דמתני' אלא דזכלי בנתו ומשום דמפרש התם בכסף ונשטר ובביאה ותימה אמאי לא תסיב נמי סמיכות תנופות הגשות וקמיצות דבין כהן לכהנת וכל הני דתנן בפ"ק דקידושין (דף ו.) ולא קתני נמי שהעברי יוצא בשנים ויובל ובמיתת האדון משא"כ בעבריה הזב מטמא בראיות ולא הזבה מלורע אסור בתשמיש המטה ולא מלוטעת כדמפרש בריש פרק ממוסרי כפרה (כריתות דף ח:) מתון להלו ולא מתון לאהלה:

[ח]**האיש** מגלח על נזירות. בפ"ד דנזיר (דף ג.) ובפרק בתרא דכריתות (דף מ:) מפ' דלוקא על מעות סתומין ולא על מעות מפורשין: **שנאמר** את בתי. מרישא דקרא יליף ליה ואמר אני הנערה אל הזקנים משמע למעט אמה דאינה זכאה בנתה לתת: **ותלית** אותו **ולא** אותה. בפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מו.) נפקא לן מוכי יהיה בחיים ולא בחייה: **בגניבתו** ולא בגניבתה. תימה כיון דאי בגנבה אינה נמכרת בגניבתה מ"כ אין ב"ד רשאין למוכרה דבית דין אין מוכרין אלא בגניבתו ובפ"ק דקידושין (דף יד:) ממעטי רבנן מוכלע את אזנו אזנו שלו ולא אזן של מוכר עצמו דדוקא מכרוהו בית דין נרצע ואשה הואיל ואין בית דין מוכרין אותה אינה נרצעת דאינה נרצעת ואמאי אינעריך לרבנן [ט]למילף מהעבד ולא אמה העבריה דאינה נרצעת וי"ל כיון דאינה נמכרת אלא ע"י אביה סד"א תיהוי מכירה דאב במקום מכירת בית דין ותרצע להכי אינעריך קרא:

הדרן עלך היה נוטל

ארוסה [י]ושומרת יבם [יא]לא שותות ולא נוטלות כתובה שנאמר [יב]אשר תשטה אשה תחת אישה פרט לארוסה ושומרת יבם [יג]אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה

כתובתה: **פתח איש.** בשביל לפוסלה מכתובתה פר"ח ארוסה אע"פ שאין לה כתובה יש לה מנה ומאתים ועל מנה ומאתים קתני הכא לא נוטלת כתובתה רש"י פי' דליכא למיפסא ממתני' הא דאמר רב המנונא [ט]שומרת יבם שזנתה אסורה ליבמה דאפילו אי לית לן דרב המנונא מיהו אי לא בעי יבם למיפסא אשה זונה אינה נוטלת כתובתה מיהו תימה אי לית לן דרב המנונא קרא מאי אינעריך למעוטי והא תנן בפרק היה מביא (לעיל דף יח:) כל שתינעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה דמה קינוי שייך היכא דלא מיתסרא בסתירותיה אלא מדאינעריך למעוטי ש"מ דמיתסרא מיהו ליכא למיפסא מהכא משום דמוקי לה בגמרא כגון שבא עליה יבם בבית אמו דקנאה לפוטרה בגט בלא חליצה אפילו אליבא דשמואל הלכך שייכא נמי אשתו ליאסר עליו בזנות כדברי הכל: **אלמנה** לב"ג וכו'. האי דלא עריב ותני להו אלו לא שותות ולא נוטלות כתובתן ולתני אלו אלו ארוסה ושומרת יבם אלמנה לכ"ג וכו' מעורבת תכיר ומניקת תכיר ואיילונית זקינה וכו' וי"ל משום הכי פלגינהו משום דחלוקין בטעמם מיהו אמאי לא תנא מעורבת בתר בכא דאלמנה לכ"ג דדמי בטעמא וה"ל למיתני בתחלת הפרק אלו לא שותות ובתר ליחשב ולזל כולהו כל הני דדמיין להדדי כל חד וטפי הוה שייך למיתני אלו בראש כולן ממאי דתני קלת דלא שותות והדר תני אלו:

שאינה

ה"ג ואפי' רבנן לא פליגי עליה אלא במנחת חוטא של כהנים דבת הקרבה היא אבל בהא אפי' רבנן מודו: בת ישראל הנשואה וכו': מ"ט דאמר קרא [1]וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל כהן ולא כהנת: כהנת מתחללת כהן אין מתחלל: מגלן דאמר קרא [2]ולא יחלל זרעו בעמיו זרעו מתחלל והוא אינו מתחלל: כהנת מטמאה כו': מ"ט אמר קרא [3]אמור אל הכהנים בני אהרן [4]בני אהרן ולא בנות אהרן: כהן אוכל בקדשי קדשים: דכתיב [5]כל זכר בבני אהרן יאכלנה: ומה בין איש כו': ת"ר [6]איש אין לי [7]אלא איש אשה מנין כשהוא אומר [8]והצרוע אשר בו [9]הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל איש לענין שלמטה איש פורע וכו': האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת בנה בנזיר: [10]אמר ר' יוחנן [11]הלכה היא בנזיר: האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה: [12]אמר ר' יוחנן [13]הלכה היא בנזיר: האיש מקדש את בתו ואין האשה מקדשת את בתה: דכתיב [14]את בתי נתתי לאיש הזה: האיש מוכר את בתו ואין האשה מוכרת את בתה: דכתיב [15]כי ימכור איש את בתו: האיש נסקל ערום כו': [16]מ"ט ורגמו אותו מאי אותו אילימא אותו ולא אותה והכתיב [17]והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אלא אותו בלא כסותו ולא אותה בלא כסותה: האיש נתלה ואין כו': [18]מ"ט אמר קרא [19]ותלית אותו על עץ אותו ולא אותה: האיש נמכר בגניבתו ואין האשה נמכרת בגניבתה: מ"ט אמר קרא [20]ונמכר בגניבתו בגניבתו ולא בגניבתה:

הדרן עלך היה נוטל

ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה. ירושלמי יודעת היתה שאין אלוקה שותה ולמה הכניסה עצמה [ט]למספר הזה המרובה כתובתה רש"י פי' ליכא למיפסא ממתני' הא דאמר רב המנונא [ט]שומרת יבם שזנתה אסורה ליבמה דאפילו אי לית לן דרב המנונא מיהו אי לא בעי יבם למיפסא אשה זונה אינה נוטלת כתובתה מיהו תימה אי לית לן דרב המנונא קרא מאי אינעריך למעוטי והא תנן בפרק היה מביא (לעיל דף יח:) כל שתינעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה דמה קינוי שייך היכא דלא מיתסרא בסתירותיה אלא מדאינעריך למעוטי ש"מ דמיתסרא מיהו ליכא למיפסא מהכא משום דמוקי לה בגמרא כגון שבא עליה יבם בבית אמו דקנאה לפוטרה בגט בלא חליצה אפילו אליבא דשמואל הלכך שייכא נמי אשתו ליאסר עליו בזנות כדברי הכל: **אלמנה** לב"ג וכו'. האי דלא עריב ותני להו אלו לא שותות ולא נוטלות כתובתן ולתני אלו ארוסה ושומרת יבם אלמנה לכ"ג וכו' מעורבת תכיר ומניקת תכיר ואיילונית זקינה וכו' וי"ל משום הכי פלגינהו משום דחלוקין בטעמם מיהו אמאי לא תנא מעורבת בתר בכא דאלמנה לכ"ג דדמי בטעמא וה"ל למיתני בתחלת הפרק אלו לא שותות ובתר ליחשב ולזל כולהו כל הני דדמיין להדדי כל חד וטפי הוה שייך למיתני אלו בראש כולן ממאי דתני קלת דלא שותות והדר תני אלו:

ת"ל איש לענין שלמטה. דמשמע איש ולא אשה, ולאו אטומאה ישמעינן קאי, דהתם אפילו אשה, אלא לקרא דלמעלה קאי דמשמעתי כפרישה ופרימה (שם) שפרישה ופרימה כתובה בלאחריה ליתה לך איש פורע ופורס (כריתות ח.). הלכה היא בגזיר. שקולים מזיר ולא כולה (נזיר כח:). הלכה היא בגזיר. שהכן מגלח ואין לנו ללמוד הימנו, אלא מה שמקורות הוא כיתיו כן ולא כת (שם ל.). הדרן עלך היה נוטל לא שותות. אם נסתרו דבעינן תחת אישה (קדושין כז. יבמות נח.). ולא נוטלות כתובה. אם קינא לה ונסתרה, שהיא נרמה לאסור עליו עצמה (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com